

francoskim, veže močna vez na svoj rod. Materin jezik je, ki ga tolaži v dnevih, usodopolnih njegovi domovini. Prepričan je, da se bodo vremena zjasnila tudi njegovemu rodu!

Ruski jezik.

V dneh dvomov, v dneh nadležnih mislij o usodi moje domovine — ti jedina mi podpora in tolažba, ti veliki mogočni, čestiti in slobodni jezik ruski! — Ako ne bi bilo tebe — kako ne bi obupal gledé na vse to, kar se vrši doma! — Kako ni mogoče verovati, da je bil tak jezik dan velikemu narodu!

Napósled naj omenim, da je izšlo v januarskem zvezku „Vjestnika Evropy“ novo delo Turgenevo z napisom „Klara Milič“. Datirano je iz Bougivala pri Parizu, kjer biva Turganov po leti. Dovršil je je stoprav meseca oktobra l. l. Izimši „Nov“, katerega je izdal Turganov l. 1877. je to največje delo, katero je spisal.

Aleksander Hudovernik.

Slovenska književnost.

V.

Pripovedke za mladino. I. Zvezek. Spisal Fr. H. Založil in natisnil W. Blanke v Ptuj 1882, m. 8, 72 str. Cena 20 kr. — **Praktična metodika za učitelje in pripravnike**, sestavil in založil Ivan Lapajne. Natisnil Rudolf Milic v Ljubljani 1882. v 8, 142 str. Cena 80 kr.

V slovenski literaturi je šolsko polje gotovo malo obdelano in vsako cvetlico, ki tu vzraste, moramo z veseljem pozdravljati. Pred kratkim je razveselil slovensko šolsko mladino gosp. prof. Hubad s prvim zvezkom svojih „pripovedek za mladino“. (Primerjaj „Ljublj. Zvon,“ II. 777. str. Ured.) Kako dobro je gospod pisatelj s to knjižico ustregel, razumemo najbolje, če pomislimo, da imamo razven Tomšičevega „Vrtca“ jako pičlo število za nežno mladino res sposobnih slovenskih knjig. Družba sv. Mohorja ima sicer v svojih knjigah mnogo tvarine za mladino, a večinoma le za odrastlo mladino. Želeti bi bilo, da vsak učitelj na Slovenskem gleda na tó, da si vsaj šolska knjižnica oskrbi te pripovedke; preverjeni smo, da bodo otroci z veseljem sezali po njej. Jezik je prav priprost, kakor gospod pisatelj pravi o knjigi: „namenjena je mladini“. Taka je tudi tvarina. Knjižica obseza na 72 stranéh sedem kratkih pripovedek, kar je pri nežni mladini veliko vredno. Tvarina je vzeta iz

čisto slovanskega, osobito jugoslovanskega narodnega pripovednega pesništva. Naša želja je, da bi nas gospod pisatelj kmalu zopet razveselil z II. zvezkom. —

Isto tako veseli pozdravljamo tudi Lapajnetovo praktično metodiko, katera je slovenskemu učitelju in pripravniku dobro došla. V njej se razpravljajo vsi predmeti ljudske šole tako, da se podajajo pri vsakem predmetu najprej občna pravila, potem splošni naučni načrti in nadrobni učni načrti (po berilih) in pri nekaterih tudi učni poskusi (večinoma po slovenskih šolskih listih). Občna pravila in splošni učni načrti so posneti po „učnih načrtih za ljudske šole v Primorji“, katera dežela je jedina nove učne načrte s prav obširnimi navodoma razglasila tudi v slovenskem jeziku, za kar moramo v prvi vrsti hvaležni biti prezaslužnemu g. dež. šolskemu nadzorniku vitezu Klodiču-Sabladoskemu.

Pri uvodnih pedagoških opomnjah se prav dobro poudarja, da naj si učitelj sestavi nadrobni učni načrt za vse leto ali za več mesecev naprej, in gledé obravnavanja beril, da ni vsaka bralna vaja sposobna za vaje v čitanji, za slovnico, pravopis in spisje, za realije in moralične nauke ob enem. — Učitelj torej ne sme vseh vaj po enem kopitu obravnavati. Pri predmetu „slovenščina“ se prav dobro razmotrava, kako je obravnavati berila. O slovniškem pouku pravi g. pisatelj, da, akoravno se v ljudski šoli ne dopušča znanstvena sistematika, vendar na nje mesto ne sme stopiti breznačrtnost, temveč učitelj si mora sam narediti sistem. V spisne vaje naj mu osobito služijo realije. Pri pravilih za „zemljepis“ se zahteva, da ima vsaka šola natančnejši načrt svojega kraja. To je važno, ker le na tej podlagi se otroci dovedó do tega, da razumejo zemljevide. Pri „zgodovini“ naj se učitelj ozira na domovinsko-pomenljive dneve. Zgodovinski uk naj ima životopisno obliko in naj se kolikor možno veže z zemljepisom. Gosp. pisatelj deli zgodovino v krajevno, domovinsko in občno in pridéva tudi tri take učne poskuse. Umestna je tudi opazka, da je v naših berilih premalo omenjen cesar Karol Veliki.*) Za „prirodopis“ je jako potrebna prirodinska zbirka, katero marljiv učitelj lahko sam napravi. Navedena metoda je prav dobra. Pridejan je obširnejši nauk o zdravji, kateri je v berilih premalo zastopan. Pri „prirodoslovji“ so prav dobre opazke gledé poskusov in aparatov.

Tako so obravnavani vsi učni predmeti, samo da se zadnji predmeti bolj na kratko, bolj površno obravnavajo, iz česar se vidi, da je

*) Nam Slovanom sta sv. Ciril in Metod prav tako imenitna kakor Karol Veliki. Zakaj naj bi šolska berila slovenska proslavljala samo nemške velikane, a po polnem molčala o slovanskih?

Ured.

gosp. pisatelj knjigo prehitro delal. Imela bi obširnejša biti, da bi bili vsi predmeti jednako zastopani. Pri „petji“ n. pr. je metoda premalo razpravljana in niti Weinwurmova, najboljša metodika v tej stroki, ni omenjena. O petji po notah in o ritmiki g. pisatelj prav malo pripoveduje in prva naloga pouku v petji mu je, da se otroci kar največ pesnij po sluhu peti naučé. Kdaj jim pa hoče učitelj sluh in ritmični čut vzbujati, kadar šole zapuščajo? Pri „pisanji“ pa se nasprotno več zahteva, nego se dá doseči. Napačno je, da se tu zahteva v ljudski šoli pisanje na čist (nenačrtan) papir, kjer je gledati na pravo ležo, pravo zvezo in pravilne črke. Kdor je pozneje primoran pisati na čist papir, bode si že v sili pomagal s podkladkom, dokler ni vajen brez podkladka. Sicer se pa v življenji največ piše na rubriciran in načrtan papir, kakeršen je zdaj sploh za pisma v rabi, kupčijske in obrtnijske knjige pa so rubricirane. Pisanje francozke okrogle pisave v 5. in 6. letu, kakor se tu zahteva, dalo bi se pri tako pičlih pisalnih urah uvesti samo na kvar navadne latinice, ker bi se otroci potem odvadili pravilne leže, pravilnih oblik in pravilnega držanja peresa. Sicer pa za Kranjsko tudi ni predpisana ta pisava. Pri „merstvu“ se oménja, da risanje mrežnkov in sestavljanje geometričnih teles pouka ne pospešuje. Skušnja pa nasprotno uči in slavni Močnik ravno to priporoča in to delo tudi otroke, osobito dečke, jako zanimlje. Za risanje gosp. pisatelj priporoča Tretau-ove predloge. Prav; ali omeniti bi bil moral, da črta nima nič sence, kakor se v teh predlogih nahajajo senčnate črte (Schattenlinien) pri plošnatem ornamentu; pri Eichterji in Grandauerji tega pogreška ne nahajamo. Govori se tudi o risarnici na ljudski šoli; rad bi vedel, v koliko ljudskih šolah na Slovenskem so posebne risarnice. — Jezik je dober in umljiv, razven nekoliko malih nedostaktov, kakor so n. pr. bralni kos (Lesestück), berilna vaja (Lesestückübung) mesto berilo, slovka mesto zlog (Silbe). — V obče pa bode knjiga gospodom učiteljem prav dobro ugajala in zato jim jo prav toplo priporočamo, gospodu pisatelju pa želimo ž njo najboljšega vspeha.

—m—

Daniel Lichard †.

Zmerom je ista žalostna pesen, kadar se piše ali govori o naših severnih bratih Slovaki. Beremo samo žalostinke o tem potlačenem slovanskem plemenu, ki šteje gotovo nad dva in pol milijona duš. Kriva te žalostne usode je najbolj splošno znana golobičja narav tega brat-